

Bilans zysków i strat wynikających z członkostwa Polski w UE

- [Wprowadzenie](#)
- [Przeczytaj](#)
- [Grafika interaktywna](#)
- [Sprawdź się](#)
- [Dla nauczyciela](#)

Bilans zysków i strat wynikających z członkostwa Polski w UE

Źródło: Pixabay License, <https://pixabay.com/pl/service/terms/#license>, dostępny w internecie: <https://pixabay.com>.

Współpraca międzynarodowa jest formą aktywności państw znaną już od wieków, jednak na intensywności zyskała w ostatnich kilkudziesięciu latach. Państwa w różnym stopniu i zakresie współpracują ze sobą, zarówno podczas wojen, jak i pokoju. Współpraca ta może mieć charakter bardziej lub mniej formalny, może dotyczyć tylko wybranych aspektów funkcjonowania państw lub mieć szerszy charakter. Zrozumiałym jest, że podjęcie się takiej współpracy przez określone jednostki terytorialne powinno wiązać się z korzyściami dla wszystkich stron.

Jednak członkostwo w strukturach międzynarodowych czasem wymaga stosowania kompromisów, gdyż nie zawsze interesy poszczególnych państw są tożsame. Niejednokrotnie należy zrezygnować z osiągnięcia korzyści w jednej dziedzinie, by móc podjąć pertraktacje w innej. Ważną umiejętnością jest również zdolność do rozwiązywania sporów i opowiadania się po odpowiednich stronach areny politycznej.

Dobrym przykładem do dyskusji o zyskach i stratach związanych z przynależnością do organizacji międzynarodowych jest Unia Europejska. W tym materiale poznasz

zarówno dobre, jak i złe strony członkostwa Polski we Wspólnocie.

Twoje cele

- Poznasz cele Unii Europejskiej.
- Zrozumiesz, na czym polegają korzyści i straty płynące z akcesji Polski do Unii Europejskiej.
- Poznasz zdanie Polaków na temat korzyści i strat płynących z obecności Polski w strukturach unijnych.

Przeczytaj

Unia Europejska powstała po drugiej wojnie światowej, a podstawą jej działalności była integracja gospodarcza w ramach założonej w 1952 roku Europejskiej Wspólnoty Węgla i Stali. Kolejnym krokiem w zacieśnianiu współpracy była utworzona w 1958 roku Europejska Wspólnota Gospodarcza (w skrócie EWG), do której przystąpiły Belgia, Francja, Holandia, Luksemburg, Niemcy i Włochy. Z biegiem lat grono państw europejskich chcących współpracować ze sobą rosło, co pozwoliło na utworzenie wspólnego rynku. Zmienił się także charakter współpracy – kwestie gospodarcze rozszerzono o szeroko rozumiane zagadnienia polityczne. W 1993 roku Wspólnota przyjęła obecną nazwę – Unia Europejska. Polska przystąpiła do UE w 2004 roku, a obecnie Unia obejmuje 27 państw europejskich (31 stycznia 2020 roku Wielka Brytania przestała być członkiem Unii Europejskiej).

Jakie są cele Unii Europejskiej?

Według oficjalnych informacji, które znaleźć można na publicznym portalu unijnym, cele Wspólnoty określone są w następujący sposób:

- wspieranie pokoju, wartości UE i dobrobytu obywateli,
- zagwarantowanie wolności, bezpieczeństwa i sprawiedliwości w przestrzeni bez granic wewnętrznych,
- promowanie zrównoważonego rozwoju opartego na trwałym wzroście gospodarczym i stabilności cen, na wysoce konkurencyjnej gospodarce rynkowej umożliwiającej pełne zatrudnienie i postęp społeczny oraz na ochronie środowiska,
- zwalczanie wykluczenia społecznego i dyskryminacji,
- wspieranie postępu naukowo-technicznego,

- zwiększanie spójności gospodarczej, społecznej i terytorialnej oraz solidarności między państwami członkowskimi,
- ochrona bogatej różnorodności kulturowej i językowej,
- ustanowienie unii gospodarczej i walutowej (strefa euro).

Tabela 1
WARTOŚCI UNII EUROPEJSKIEJ

WARTOŚCI UNII EUROPEJSKIEJ		
godność człowieka	wolność	demokracja
równość	praworządność	prawa człowieka

Źródło: europa.eu

Polska w Unii Europejskiej

Początki integracji Polski z Unią Europejską sięgają już 1994 roku. W owym czasie nasz kraj był stowarzyszony z Unią. Właściwe przystąpienie do Wspólnoty nastąpiło 1 maja 2004 roku. Włączenie się w poczet krajów członkowskich cieszyło się dużym poparciem społeczeństwa.

Przystąpienie Polski do organizacji gospodarczo-politycznej ma określone konsekwencje – wiążą się z tym zarówno korzyści, jak i pewne straty. Jaki był efekt przystąpienia Polski do Unii Europejskiej?

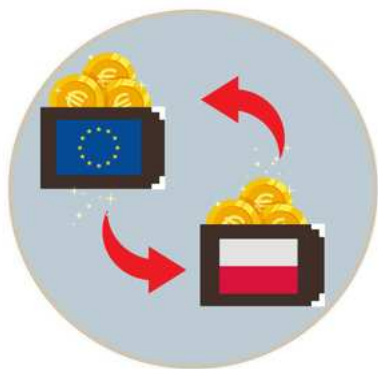
Do niewątpliwych korzyści zaliczyć należy:

1. poprawę wskaźników gospodarczych,
2. wsparcie sektora rolnego,
3. umocnienie pozycji Polski w Europie i na świecie,
4. poprawę sytuacji na rynku pracy,
5. podniesienie jakości infrastruktury technicznej i drogowej,

6. rozwój szkolnictwa wyższego i mobilności studentów,
7. zwiększenie mobilności społeczeństwa dzięki otwarciu granic,
8. poprawę poczucia bezpieczeństwa.

Przystąpienie Polski do Unii Europejskiej spowodowało również:

1. pogłębienie procesów globalizacji i pojawienie się zagrożeń dla kultury rodzimej,
2. drenaż mózgów dzięki otwarciu granic i rynków pracy,
3. narzucanie ram w pewnych dziedzinach i politykach,
4. ograniczenie suwerenności kraju poprzez konieczność podporządkowania się politykom europejskim.

- 1** Dane zaprezentowane metodą kasową - przepływy rejestrowane są w momencie wpływu na rachunek w NBP. Kategoria "Transfery z UE do Polski" oprócz przepływów w ramach Funduszu Spójności/ISPA, Europejskiego Funduszu Pomocy Najbardziej Potrzebującym, Funduszy Strukturalnych, Wspólnej Polityki Rolnej, Funduszy Migracyjnych i Pozostałych transferów obejmuje także przepływy w okresie maj 2004 - grudzień 2010 na kwotę 3 441 180 056,96 EUR w ramach następujących kategorii:
- Środki przedakcesyjne PHARE, SAPARD: 1 413 088 950,32 EUR,
  - Instrument Poprawy Płynności: 1 616 632 480,0 EUR,
  - Transition Facility: 97 584 121,24 EUR,
  - Instrument Schengen: 313 874 505,4 EUR.

- 2** Od 1 maja 2004 r. Polska przestała być beneficjentem funduszu ISPA. Projekty finansowane ze środków ISPA będą nadal realizowane w ramach Funduszu Spójności.

ZESTAWIENIE TRANSFERÓW FINANSOWYCH BUDŻET UE - POLSKA (w EUR)

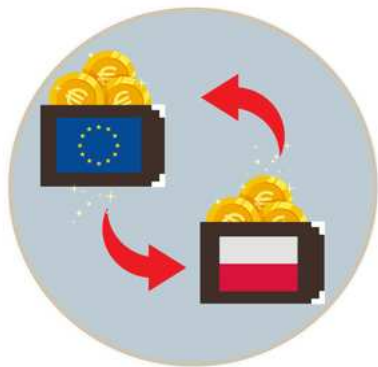
Transfery od początku członkostwa Polski w UE (łącznie kwota od 1 maja 2004 r. do 30 maja 2025 r.)

I. Transfery z UE do Polski ¹ (1+2+3+3a+4+5+6) w tym:	261 965 291 508
1. Polityka Spójności	165 909 130 304
Europejski Fundusz Pomocy Najbardziej Potrzebującym (FEAD)	473 359 260
Fundusz Spójności (w tym Fundusz ISPA)	51 533 566 552
Perspektywa finansowa 2004-2006, 2007-2013 oraz Fundusz ISPA ²	27 316 916 098
Perspektywa finansowa 2014-2020	23 231 667 559
Perspektywa finansowa 2021-2027	984 982 895
Fundusze Strukturalne	113 902 204 491
Europejski Fundusz Społeczny - perspektywa finansowa 2004-2006 i 2007-2013	12 046 364 055
Europejski Fundusz Społeczny - perspektywa finansowa 2014-2020	13 459 739 077
Europejski Fundusz Społeczny - perspektywa finansowa 2021-2027	993 664 089
Europejski Fundusz Rozwoju Regionalnego - perspektywa finansowa 2004-2006 i 2007-	39 946 052 720
Europejski Fundusz Rozwoju Regionalnego - perspektywa finansowa 2014-2020	42 396 587 658
Europejski Fundusz Rozwoju Regionalnego - perspektywa finansowa 2021-2027	3 692 354 334
Finansowy Instrument Wspierania Rybołówstwa	178 399 777
Europejski Fundusz Orientacji i Gwarancji Rolnej	1 189 042 781

Zestawienie transferów finansowych: budżet Unii Europejskiej – Polska (w euro)

Źródło: Englishsquare.pl sp. z o.o., dostępny w internecie: <https://www.gov.pl/web/finanse/transfery-polska-ue-unia-europejska>, licencja: CC BY 3.0.

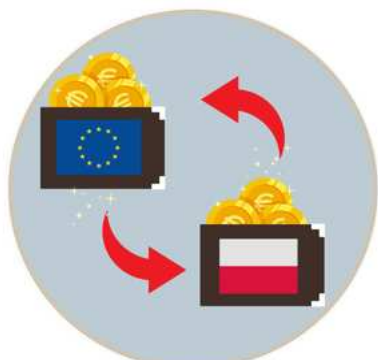
- 3** Pozycja „Fundusze Migracyjne” obejmuje dla WRF 2007-2013: Europejski Fundusz Powrotu Imigrantów, Fundusz Granic Zewnętrznych, Europejski Fundusz na Rzecz Uchodźców, Europejski Fundusz na Rzecz Integracji Obywateli Państw Trzecich. Dla dla WRF 2014-2020 i WRF 2021-2027: Fundusz Bezpieczeństwa Wewnętrznego oraz Fundusz Azylu, Migracji i Integracji, Fundusz Zintegrowanego Zarządzania Granicami.

- 4** Kategoria „Pozostałe transfery” częściowo z wykorzystaniem danych NBP.

ZESTAWIENIE TRANSFERÓW FINANSOWYCH BUDŻET UE - POLSKA (w EUR)	
2. Wspólna Polityka Rolna	85 180 184 892
Dopłaty bezpośrednie	54 897 132 453
Interwencje rynkowe	1 807 035 878
Program Rozwoju Obszarów Wiejskich do roku 2013	16 049 975 136
Program Rozwoju Obszarów Wiejskich 2014-2020	10 340 328 423
Program Rozwoju Obszarów Wiejskich 2021-2027	642 944 956
Pozostałe transfery WPR	180 068 694
Europejski Fundusz Rybacki do roku 2013, Europejski Fundusz Morski i Rybacki 2014-	1 241 661 278
Europejski Fundusz Morski, Rybacki i Akwakultury 2021-2027	21 038 074
3. Instrument „Łącząc Europę” (CEF) 2014-2020	3 680 654 381
3a. Instrument „Łącząc Europę” (CEF) 2021-2027	708 011 302
4. Fundusze Migracyjne ³	474 483 818
5. Fundusz Sprawiedliwej Transformacji (JTF)	1 264 875 080
6. Pozostałe transfery ⁴	1 306 771 673

Zestawienie transferów finansowych: budżet Unii Europejskiej – Polska (w euro)

Źródło: Englishsquare.pl sp. z o.o., dostępny w internecie: <https://www.gov.pl/web/finanse/transfery-polska-ue-unia-europejska>, licencja: CC BY 3.0.

- 5** Saldo rozliczeń powiększone o zwrot nadpłaconej składki za rok 2017 w wysokości 1 182 840 EUR.

- 6** Kwoty po uwzględnieniu potrąceń środków Polityki Spójności i Wspólnej Polityki Rolnej dokonanych przez Komisję Europejską w latach 2022-2023 w następstwie kar nałożonych na Polskę w wyniku postanowienia wiceprezesa Trybunału Sprawiedliwości UE z 27 października 2021 r. w sprawie C-204/21R (Komisja Europejska przeciw Polsce, dotyczy Izby Dyscyplinarnej Sądu Najwyższego) oraz w następstwie postanowienia wiceprezesa Trybunału Sprawiedliwości UE z 20 września 2021 r. w sprawie C-121/21 R (Republika Czeska przeciw Polsce, dotyczy KWB Turów) w łącznej kwocie 626 304 589,04 EUR.

- 7** Polska otrzymuje także środki na granty w ramach Krajowego Planu Odbudowy i Zwiększania Odporności, finansowanego z europejskiego Instrumentu na rzecz Odbudowy i Zwiększania Odporności (Recovery and Resilience Facility – RRF). Instrument ten ustanowiony jest poza limitami Wieleoletnich Ram Finansowych UE i nie jest ujmowany w powyższej tabeli. Dotychczas z tego tytułu do Polski wpłynęły środki w łącznej kwocie 7 301 254 976 EUR.

ZESTAWIENIE TRANSFERÓW FINANSOWYCH BUDŻET UE - POLSKA (w EUR)	
II. Wpłaty do budżetu UE	94 972 297 017
DNB	60 520 448 262
VAT	13 625 632 587
TOR	12 932 275 992
RABATY / MECHANIZMY KOREKCYJNE	5 752 423 048
PLASTIK	2 141 517 129
III. Zwroty środków do budżetu UE	252 465 194
IIIa. Rozliczenia zaliczek	825 788 560
IV. Saldo rozliczeń RP - UE (I - II - III - IIIa) ^{5, 6, 7}	165 915 923 576

Zestawienie transferów finansowych: budżet Unii Europejskiej – Polska (w euro)

Źródło: Englishsquare.pl sp. z o.o., dostępny w internecie: <https://www.gov.pl/web/finanse/transfery-polska-ue-unia-europejska>, licencja: CC BY 3.0.

drenaż mózgów

zjawisko polegające na skłanianiu wysokiej klasy specjalistów do podjęcia pracy w krajach uprzemysłowionych poprzez zapewnienie im tam lepszych warunków pracy i płacy

globalizacja

charakterystyczne i dominujące w końcu XX i na początku XXI w. tendencje w światowej ekonomii, polityce, demografii, życiu społecznym i kulturze; polega na rozprzestrzenianiu się analogicznych zjawisk niezależnie od kontekstu geograficznego i stopnia gospodarczego zaawansowania danego regionu

suwerenność

niezależność państwa od innych podmiotów oraz pełna swoboda prowadzenia przez państwo polityki zagranicznej; zdolność sprawowania władzy na danym terytorium

Grafika interaktywna

Polecenie 1

Wybierz dwie korzyści płynące z członkostwa Polski w Unii Europejskiej i wyjaśnij, na czym polegają. Wykorzystaj do tego swoją wiedzę oraz obserwacje.

Polecenie 2

Wybierz dwa negatywne efekty członkostwa Polski w Unii Europejskiej i wyjaśnij, na czym polegają. Zastanów się, czy można ich uniknąć lub zminimalizować je.

POZYTYWNY WPŁYW GOSPODARCZY

1

Zwiększenie produkcji rolnej i dochodów rolników w ramach Wspólnej Polityki Rolnej (WPR).

Wspólna waluta (euro) ułatwiająca rozliczanie między podmiotami gospodarczymi.

Zwiększenie atrakcyjności inwestycyjnej poprzez prowadzenie jednolitego wewnętrznego rynku w UE.

Podniesienie poziomu życia i zbliżanie się do poziomu innych państw unijnych.

Inwestowanie w obszary słabo rozwinięte.

Rozwój przedsiębiorczości.

Poprawa infrastruktury technicznej.

2

POZYTYWNY WPŁYW SWOBODNEGO PRZEPŁYWU LUDNOŚCI

Otwarty rynek pracy w innych państwach skutkujący zmniejszeniem bezrobocia i ubóstwa w niektórych regionach.

Brak formalności podczas przekraczania granic wewnątrz UE.

POZYTYWNY WPŁYW NA SWOBODNĄ WYMIANĘ TOWARÓW I USŁUG

3

Możliwość działania na wielkim rynku UE.

Brak naliczanych ceł na towary i usługi wewnątrz UE.

Ochrona przedsiębiorców wewnątrz UE poprzez naliczanie ceł na towary i usługi pochodzące spoza UE.

4

POZYTYWNY WPŁYW POLITYCZNY

Ułatwienie negocjacji z państwami spoza UE.

Łatwiejsza walka z przestępczością w ramach funkcjonowania Europejskiego Urzędu Policji.

Ochrona unijnych granic zewnętrznych.

POZYTYWNY WPŁYW NA OCHRONĘ ŚRODOWISKA

5

Ochrona środowiska przyrodniczego poprzez rozmaite projekty (np. program Natura 2000).

Walka z globalnym ociepleniem.

Działania na rzecz ograniczenia emisji dwutlenku węgla.

Promowanie alternatywnych źródeł energii.

Prowadzenie gospodarki odpadami.

6

NEGATYWNY WPŁYW GOSPODARCZY

Wysokie koszty związane z prowadzeniem Wspólnej Polityki Rolnej.

Limitowanie produkcji rolniczej.

Destabilizacja gospodarek na skutek ratowania państw bankrutujących (np. Grecja).

Wyższe ceny towarów spoza UE (brak dopłat i doliczane cła).

Obszary lepiej rozwinięte muszą wspierać częścią swoich dochodów regiony słabiej rozwinięte.

NEGATYWNY WPŁYW SWOBODNEGO PRZEPŁYWU LUDNOŚCI

7

Wyludnianie się niektórych regionów i starzenie

się społeczeństwa w związku z emigracją zarobkową.

Utrudniona walka z przestępczością z uwagi na dużą mobilność przestępców.

8

NEGATYWNY WPŁYW NA SWOBODNĄ WYMIANĘ TOWARÓW I USŁUG

Wprowadzone cła na towary i usługi pochodzące z państw spoza UE wpływają na ich wysokie ceny.

Duża konkurencja na wewnętrznym rynku UE.

NEGATYWNY WPŁYW POLITYCZNY

9

Prowadzenie polityki korzystnej dla najsilniejszych członków UE kosztem krajów słabszych.

Zmiana relacji i stosunków dyplomatycznych.

Konieczność znalezienia równowagi pomiędzy własnym interesem państwowym a interesem Unii Europejskiej.

Możliwość wystąpienia konfliktów między państwami członkowskimi.

Sprawdź się

Pokaż ćwiczenia:

Ćwiczenie 1

Dokończ zdanie. Unia Europejska to:

- ☐ europejska organizacja gospodarcza.
- ☐ związek polityczno-gospodarczy państw europejskich.
- ☐ unia polityczna, której trzon stanowią państwa europejskie.
- ☐ organizacja zrzeszająca tylko najwyżej rozwinięte kraje europejskie.

Ćwiczenie 2

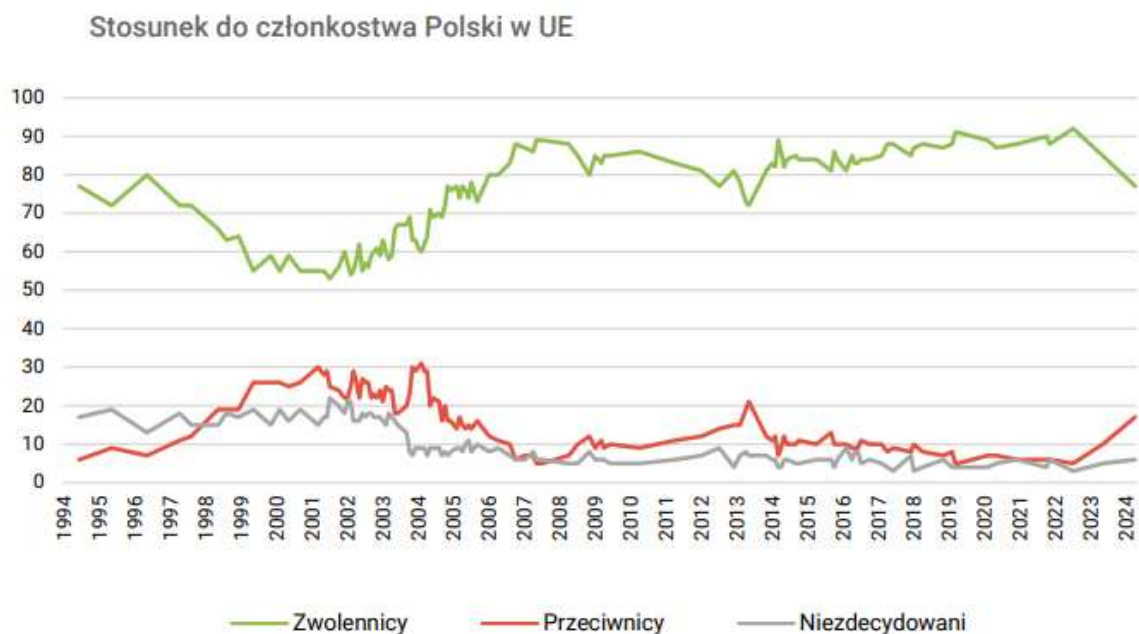

Dokończ zdanie. Polska rozpoczęła współpracę ze strukturami europejskimi:

- ☐ po 2010 roku.
- ☐ pod koniec lat 90. XX wieku.
- ☐ już w połowie lat 90. XX wieku.
- ☐ na początku XXI wieku.

Ćwiczenie 3

Wykres przedstawia zmiany poparcia społecznego dla członkostwa Polski w Unii Europejskiej w latach 1994-2024. Wybierz prawidłowe komentarze do wykresu.

☐

Na kilka lat przed przystąpieniem Polski do Unii Europejskiej udział zwolenników akcesji zmniejszył się.

☐

Udział przeciwników członkostwa Polski w strukturach unijnych w latach 1994-2024 był zawsze większy niż osób niezdecydowanych w tej kwestii.

☐

Przeciwnicy członkostwa Polski w Unii Europejskiej wraz z osobami niezdecydowanymi w tej kwestii nigdy nie stanowili łącznie grupy większej niż jego zwolennicy.

☐

Udział zwolenników od czasu akcesji Polski do Unii Europejskiej stale rośnie.

(źródło: CBOS Komunikat z badań, 20 lat członkostwa Polski w Unii Europejskiej, kwiecień 2024).

Ćwiczenie 4

Na podstawie zamieszczonych w tabeli danych zaznacz prawidłową odpowiedź na pytanie o wpływ poglądów politycznych na kwestię członkostwa Polski w Unii Europejskiej.

Stosunek do członkostwa Polski w UE			
Potencjalne elektoraty	zwolennicy	przeciwnicy	niezdecydowani
w procentach			
Lewica	86	7	7
Koalicja Obywatelska	84	8	7
Trzecia Droga	78	10	9
Prawo i Sprawiedliwość	42	33	17
Konfederacja WiN	26	49	24

☐ Wyborcy Trzeciej Drogi w większości negatywnie oceniają członkostwo w UE.

☐ W elektoracie Prawa i Sprawiedliwości jest tyle samo zwolenników co i przeciwników.

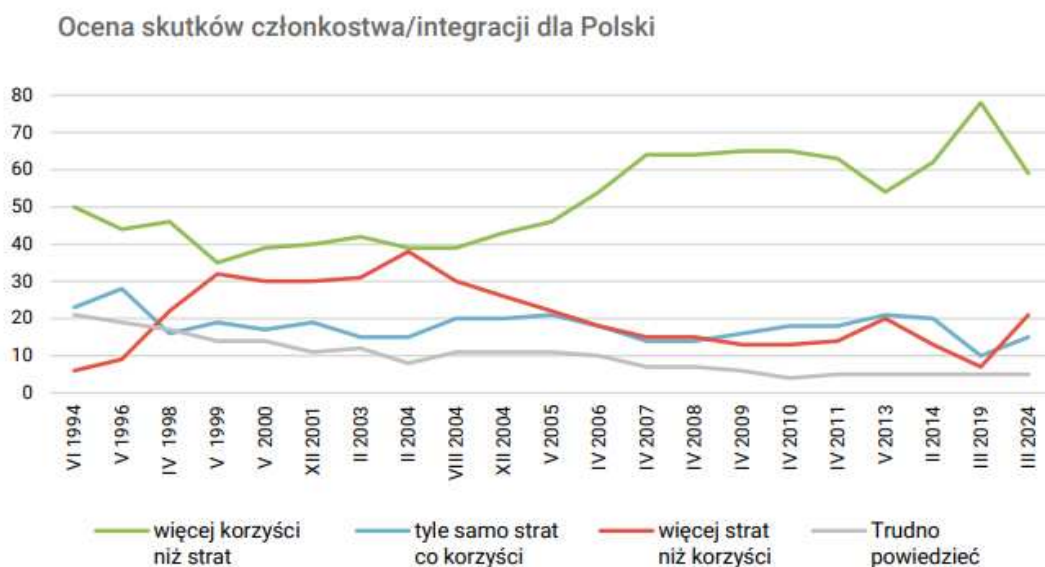
☐ Najbardziej eurosceptyczny elektorat reprezentuje Lewica.

☐ Najbardziej proeuropejskie postawy prezentują wyborcy Lewicy i Koalicji Obywatelskiej – odpowiednio 86% i 84% z nich uważa, że członkostwo Polski w Unii Europejskiej przynosi więcej korzyści niż strat.

Źródło: CBOS Komunikat z badań, 20 lat członkostwa Polski w Unii Europejskiej, kwiecień 2024, s.6.

Ćwiczenie 5

Przeanalizuj poniższy wykres i wskaż, w jaki sposób zmieniała się ocena skutków członkostwa i integracji z Unią Europejską dla Polski.

źródło: CBOS Komunikat z badań, 20 lat członkostwa Polski w Unii Europejskiej, kwiecień 2024, s.5.

Ćwiczenie 6

Przeczytaj poniższy tekst i wymień korzyści, jakie płyną z członkostwa Polski w Unii Europejskiej.

„Polityka spójności to najbardziej proinwestycyjna polityka UE. Polska jest beneficjentem już trzeciej puli unijnych funduszy. Korzystaliśmy z unijnych budżetów na lata: 2004-2006, 2007-2013, nadal korzystamy z tego na lata 2014-2020. Europejskie pieniądze przekładają się na osiągnięcie wyższego tempa wzrostu gospodarczego. Wzmacniają bowiem aktywność inwestycyjną oraz krajowy rynek pracy, a co za tym idzie wpływają na wzrostu liczby zatrudnionych i podniesienia ich kwalifikacji.

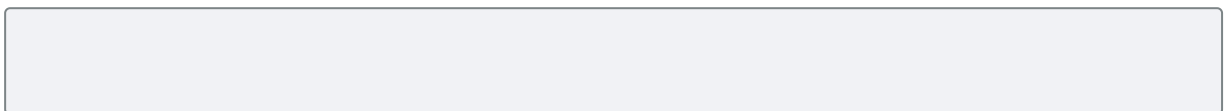
Wyższe – niż w scenariuszu zakładającym brak środków z polityki spójności – tempo wzrostu gospodarczego, przekłada się na przyspieszenie tempa, w jakim Polska i jej regiony, pod względem poziomu życia, stopniowo zbliżają się do średniej unijnej. Od momentu przystąpienia Polski do Unii Europejskiej dystans pomiędzy stopniem jej rozwoju społeczno- gospodarczego – mierzonym wysokością Produktu Krajowego Brutto na mieszkańca w porównaniu do średniego poziomu rozwoju we Wspólnocie, wyraźnie się zmniejszył. O ile jeszcze w 2004 roku PKB per capita wynosił w Polsce niespełna połowę średniej unijnej, to w 2017 roku zbliżył się do 70 procent. Szacuje się, iż około 2020 roku Polska ma szansę osiągnąć około 75 procent średniego poziomu PKB per capita dla Unii Europejskiej. Rośnie również aktywność zawodowa Polaków. W 2004 i 2018 roku było to odpowiednio 57 i 72,2 procent. Wyraźnie pokazuje to, że Fundusze Europejskie istotnie wpływają na nasz rozwój ekonomiczno-społeczny.

Największy, około 36 procentowy, udział w wykorzystaniu dofinansowania UE miały projekty z zakresu poprawy dostępności terytorialnej, czyli na przykład budowa dróg, kolei i infrastruktury lotniczej. Istotne miejsce w naszych wydatkach, bo aż 19 procent, zajął także rozwój kapitału ludzkiego poprzez podnoszenie kwalifikacji zawodowych, godzenie życia rodzinnego z zawodowym, rozwój żłobków i przedszkoli. Na kolejnych miejscach uplasowały się inwestycje w przedsiębiorczość, innowacyjność oraz badania i rozwój oraz ochronę środowiska. Odpowiednio 17 i 12 procent.

Co oznacza to jednak w praktyce?

- blisko 15,5 tysiąca kilometrów wybudowanych i zmodernizowanych autostrad, dróg ekspresowych, dróg krajowych, wojewódzkich, powiatowych i gminnych.
- prawie 4,5 tysiąca wybudowanych lub zmodernizowanych linii kolejowych.
- niemal 60 tysięcy projektów w przedsiębiorstwach za 146, 5 miliardów złotych.
- ponad 7,5 tysiąca kilometrów sieci wodociągowej.
- przeszło 450 nowych oczyszczalni ścieków.
- ponad 3 tysiące ekologicznych autobusów, tramwajów i trolejbusów jeżdżących po ulicach polskich miast.
- prawie 2,7 milionów bezrobotnych objętych wsparciem.
- blisko 22 tysiące nauczycieli, którzy podnieśli swoje kompetencje poprzez udział w projektach unijnych.
- ponad 290 tysięcy osób, które otrzymały wsparcie na otwarcie działalności gospodarczej”

Źródło: funduszeuropejskie.gov.pl/Strony/Wiadomosci/15-lat-w-Unii-Europejskiej-Bilans-czlonkostwa

Ćwiczenie 7

Przeczytaj informacje zawarte w tabeli poniżej i wskaż, jakie są największe plusy i minusy członkostwa Polski w Unii Europejskiej i które kwestie zmieniły się w znacznym stopniu w okresie 2014-2024.

Tabela 2

Plusy członkostwa Polski w Unii Europejskiej w opinii mieszkańców Polski
(źródło: CBOS Komunikat z badań, 20 lat członkostwa Polski w Unii Europejskiej, kwiecień 2024)

Najczęstsze odpowiedzi	2014	2019	2024
FUNDUSZE UNIJNE			
Korzyści finansowe, napływ pieniędzy z funduszy unijnych, dotacje i projekty unijne – ogólnie	30%	34%	28%
Inwestycje w infrastrukturę drogową i kolejową	11%	9%	5%
Rozwój kraju, rozwój miast i wsi, poprawa infrastruktury – ogólnie	8%	9%	6%
Dotacje dla firm, dofinansowanie gospodarki	2%	2%	1%
Wspieranie przedsiębiorczości, fundusze na rozpoczęcie działalności gospodarczej	2%	1%	0%
Korzyści dla oświaty, szkolnictwa: budowa/remonty szkół, przedszkoli; programy unijne w szkołach	3%	1%	1%
Korzyści dla środowiska naturalnego, walka ze smogiem przy wsparciu UE, dopłaty do ogrzewania	1%	1%	1%
Zbliżamy się do UE, wyrównywanie poziomu w Polsce i innych krajach UE	1%	1%	0%
Wsparcie rynku pracy, promocja zatrudnienia: dofinansowywanie staży dla bezrobotnych	2%	0%	0%
Korzyści dla nauki, finansowanie nauki, współpraca naukowa	1%	0%	0%
Inwestycje sportowe: orliki, stadiony	1%	0%	
Korzyści dla kultury: modernizacja zabytków	1%	0%	1%

Najczęstsze odpowiedzi	2014	2019	2024
Skok cywilizacyjny, odbudowa kraju – ogólnie	1%	0%	0%
OTWARTE GRANICE: KORZYŚCI DLA OBYWATELI			
Otwarcie granic, swoboda przemieszczania się, strefa Schengen, brak wiz	31%	27%	22%
Swoboda podejmowania pracy w UE, otwarty rynek pracy, przepływ pracowników	17%	10%	7%
Swoboda podróżowania, rozwój turystyki	3%	5%	7%
Możliwość kształcenia, studiowania za granicą	2%	1%	1%
Korzyści dla młodych, szanse dla młodych	2%	1%	0%
Możliwość emigracji, osiedlenia się za granicą	0%	1%	1%
Łatwiejszy dostęp do opieki medycznej za granicą	1%	0%	0%
GOSPODARKA I WARUNKI ŻYCIA			
Korzyści dla gospodarki – rozwój gospodarczy, swobodny przepływ kapitału, polskie inwestycje za granicą	10%	11%	12%
Rozwój handlu – brak barier celnych, rynki zbytu	6%	6%	9%
Poprawa materialnych warunków życia, likwidacja biedy	1%	2%	2%
ROLNICTWO			
Korzyści dla rolnictwa – dopłaty do rolnictwa, poprawa sytuacji	13%	11%	5%
BEZPIECZEŃSTWO POLSKI I JEJ POZYCJA NA ARENIE MIĘDZYNARODOWEJ			
Bezpieczeństwo kraju, całej Europy, pokój, współpraca w dziedzinie obronności, obrona przed Rosją	5%	3%	12%
Lepsza pozycja Polski w Europie: wpływ na decyzje UE, wzrost znaczenia Polski	1%	3%	1%

Najczęstsze odpowiedzi	2014	2019	2024
WSPÓLNOTA POLITYCZNA			
Wsparcie państw unijnych, nie jesteśmy sami, pomoc w razie problemów – ogólnie	0%	2%	6%
Wspólna polityka i współpraca w różnych dziedzinach, wspólne działanie	1%	2%	2%
Ujednolicenie prawa, prymat prawa europejskiego nad polskim, lepsze prawo, praworządność	1%	2%	2%
Kontrola i nadzór UE, Unia nas pilnuje, egzekwowanie praworządności	1%	2%	1%
Wspólna tożsamość: jesteśmy Europejczykami, poczucie wspólnoty i więzi	0%	2%	1%
Wspólnota polityczna, integracja polityczna – ogólnie	0%	1%	1%
OTWARCIE NA ŚWIAT			
Otwarcie na świat, integracja ze światem, kontakty, wzajemne poznanie	3%	2%	0%
INNE KONKRETNE PLUSY			
Wolność, prawa i swobody obywatelskie	1%	1%	1%
Demokracja, wartości demokratyczne	1%	0%	0%
OGÓLNIE: same plusy, jest lepiej	1%	2%	1%
BRAK PLUSÓW, BRAK KORZYŚCI	6%	2%	8%
NIE WIEM, NIE INTERESUJĘ SIĘ	13%	11%	12%

Tabela 3

Minusy członkostwa Polski w Unii Europejskiej w opinii mieszkańców Polski
(źródło: CBOS Komunikat z badań, 20 lat członkostwa Polski w Unii Europejskiej, kwiecień 2024)

Najczęstsze odpowiedzi	2014	2019	2024
PRAWO I SUWERENOŚĆ			

Najczęstsze odpowiedzi	2014	2019	2024
Nadmiernie ograniczona suwerenność, ingerencja w sprawy Polski, rządy Brukseli, presja unijna	8%	23%	21%
Konieczność dostosowania prawa polskiego do prawa unijnego, prawo unijne jest ponad prawem polskim	6%	6%	15%
Brak równości Polski z innymi krajami unijnymi, dominacja Niemiec i Francji, słaba pozycja Polski w UE	2%	5%	3%
Zastrzeżenia do przepisów prawa unijnego, biurokracja: nadmierne regulacje prawne, drobiazgowość przepisów	12%	4%	6%
Nagonka na Polskę, złe traktowanie Polski – ogólnie	0%	1%	2%
Reforma wymiaru sprawiedliwości – spór Polski z UE	0%	1%	0%
Zaostrzenie przepisów dotyczących ochrony środowiska, zbyt duże wymagania w tym zakresie	1%	0%	10%
GOSPODARKA I WARUNKI ŻYCIA			
Niekorzystne skutki gospodarcze: za dużo kapitału zagranicznego, wypływanie pieniędzy z kraju, nadmierny import	5%	2%	1%
Perspektywa wprowadzenia euro, konieczność wprowadzenia euro	3%	2%	1%
Złe warunki życia, wysokie koszty utrzymania: wzrost cen, niskie dochody	5%	1%	1%
Różnice w poziomie życia w Polsce i w UE, polskie zarobki, ceny unijne	2%	1%	0%
Emigracja zarobkowa Polaków i jej złe skutki	1%	1%	0%
Bezrobocie	4%	0%	0%
Za mało wolnego rynku, za dużo regulacji	2%	0%	3%
ROLNICTWO			

Najczęstsze odpowiedzi	2014	2019	2024
Problemy rolnictwa i producentów żywności: niższe dopłaty dla rolników, wysokie koszty produkcji rolnej, limity produkcyjne, kwoty mleczne	6%	2%	5%
ZAGROŻENIA DLA TRADYCJI, OBYCZAJÓW, KULTURY			
Imigracja, napływ uchodźców	1%	3%	3%
Zagrożenia dla tradycji, obyczajów, kultury: narzucanie lewicowej ideologii, gender, zagrożenie dla tożsamości narodowej	2%	2%	2%
FINANSOWE SKUTKI INTEGRACJI			
Duże koszty członkostwa, konieczność wpłacania składek	2%	1%	2%
Nierówny, niesprawiedliwy podział pieniędzy z UE	0%	1%	0%
Zadłużanie kraju, miast, regionów	1%	0%	0%
Obawa, że trzeba będzie zwracać pieniądze z UE	1%	0%	1%
Słabe wykorzystywanie pieniędzy unijnych, niewłaściwe rozliczanie funduszy unijnych	1%	0%	0%
INNE			
Polityka zagraniczna i dot. bezpieczeństwa	1%	0%	1%
Problemy w innych sferach życia	1%	2%	2%
OGÓLNIE: krytycznie o członkostwie w UE	1%	0%	1%
NIE WIDZĘ MINUSÓW, POZYTYWNE OPINIE O UE	19%	29%	19%
TRUDNO POWIEDZIEĆ	28%	24%	18%

Ćwiczenie 8

Przeczytaj poniższy tekst i oceń prawdziwość zdań.

„Nie wolno jednak zapominać także o negatywnych skutkach akcesji do UE, wynikających z utraty części suwerenności przeniesionej na poziom ponadnarodowy, która wymaga większego zaangażowania w prowadzoną politykę oraz rozwój Wspólnoty. Wraz z akcesją Polska utraciła możliwość prowadzenia w pełni samodzielnej polityki, skoncentrowanej na własnym interesie narodowym. Tym samym stała się współodpowiedzialna za rozwiązywanie unijnych kryzysów i problemów oraz musi partycypować w ich kosztach. Przykładem jest tutaj kryzys uchodźczy i kwestia przyjmowania imigrantów przez kraje członkowskie. Niestety, tutaj zawiedliśmy UE, zwłaszcza naszych zachodnich sąsiadów, którzy na swoje terytorium przyjęli zbyt dużo uchodźców i potrzebowali pomocy. Kryzys migracyjny (uchodźczy) mocno podzielił UE i nie pozostał bez wpływu na relacje między jej państwami członkowskimi, w tym także na stosunki polsko-niemieckie. Ujawnił on wiele problemów międzynarodowych, ludzkich dramatów i cierpienia oraz nietolerancji wobec jednostek potrzebujących pomocy. W dużym stopniu podzielił narody i skłócił państwa europejskie oraz pokazał brak jedności i jednomyślności UE w rozwiązywaniu trudnych problemów. Podczas gdy państwa Europy Zachodniej skonfrontowane zostały z nową sytuacją, to kraje Europy Środkowej i Wschodniej opowiedziały się w tym czasie za daleko idącą izolacją wobec problemów związanych z masową migracją ludności. Narastające różnice między Europą Zachodnią a Środkową i Wschodnią doprowadziły z jednej strony do pochopnych i nieprzemyślanych decyzji nakazujących wszystkim państwom członkowskim przyjęcie określonej liczby (kwot) imigrantów, z drugiej zaś nasiliły tendencje izolacjonistyczne, prowokując tym samym zarzuty o braku europejskiej solidarności w obliczu kryzysu migracyjnego. Nie pozostały również bez wpływu na relacje bilateralne, w tym także na stosunki polsko-niemieckie, które od 2015 roku znalazły się w głębokim kryzysie.”

[...]

Bilans członkostwa przyniósł Polsce również negatywne konsekwencje, wynikające ze swobodnego przepływu towarów, usług i kapitału. Wejście na wspólny rynek postawiło przed polskimi przedsiębiorstwami konieczność sprostania zagranicznej

konkurencji, z którą wiązały się wysokie nakłady finansowe na modernizację czynników produkcyjnych oraz podnoszenie efektywności pracy. Polskie produkty, szczególnie pochodzące z sektora rolno-spożywczego, musiały sprostać unijnym standardom i zaostrożonym wymogom higieniczno-sanitarnym, co w wielu przypadkach znacząco wpływało na cenę, która osłabiała ich konkurencyjność na unijnym rynku. Negatywnym zjawiskiem była dysproporcja pomiędzy rządowym wsparciem rodzimych przedsiębiorstw w porównaniu do tworzenia jak najkorzystniejszych warunków dla zagranicznych inwestorów, dla których otwarcie polskiego rynku stało się szansą na wykorzystanie taniej i stosunkowo wykształconej siły roboczej. Działania te w połączeniu ze wsparciem inwestycyjnym ze strony Unii Europejskiej wpłynęły na sytuację, w której polska gospodarka stała się silnie egzogeniczna. Tanie koszty produkcji, które były utrzymywane jako czynnik wpływający na atrakcyjność inwestycyjną Polski, doprowadziły do tzw. pułapki średniego dochodu oraz pogłębienia różnic w poziomie rozwoju i dochodu w poszczególnych regionach Polski.

Źródło: Fiszer J.M., *Polska w Unii Europejskiej – sukcesy, porażki, zagrożenia i perspektywy*, DOI: 10.26399/meip.1(64).2019.10/j.m.fiszer

Zdanie	Prawda	Fałsz
Każde państwo Unii Europejskiej samodzielnie decyduje o swoim zaangażowaniu politycznym i finansowym w realizację wspólnych postanowień.	☐	☐
Konieczność realizacji wspólnych polityk może prowadzić do konfliktów między państwami Unii i zmieniać stosunki dyplomatyczne między nimi.	☐	☐
Akcesja Polski do Unii Europejskiej równoważna jest z utratą części zdolności do samodzielnego sprawowania władzy politycznej.	☐	☐
Polskie produkty rolne oraz polscy przedsiębiorcy są bardzo konkurencyjni na rynku europejskim.	☐	☐

Dla nauczyciela

SCENARIUSZ LEKCJI

Imię i nazwisko autora: Magdalena Fuhrmann

Przedmiot: geografia

Temat lekcji: Bilans zysków i strat wynikających z członkostwa Polski w Unii Europejskiej

Grupa docelowa: III etap edukacyjny, liceum ogólnokształcące/technikum, zakres podstawowy, klasa II

PODSTAWA PROGRAMOWA

VII. Podział polityczny i zróżnicowanie poziomu rozwoju społeczno-gospodarczego świata: mapa podziału politycznego, system kolonialny i jego rozpad, procesy integracyjne i dezintegracyjne na świecie, konflikty zbrojne i terroryzm, podstawowe wskaźniki rozwoju.

Uczeń:

4) przedstawia przyczyny oraz pozytywne i negatywne skutki integracji politycznej i gospodarczej na świecie, ze szczególnym uwzględnieniem Unii Europejskiej oraz procesów dezintegracyjnych na wybranych przykładach.

Kształtowane kompetencje kluczowe

- kompetencje w zakresie rozumienia i tworzenia informacji,
- kompetencje obywatelskie,
- kompetencje osobiste, społeczne i w zakresie umiejętności uczenia się.

Cele operacyjne

Uczeń:

- rozumie istotę integracji w ramach Unii Europejskiej,
- opisuje korzyści i straty płynące z integracji Polski z Unią Europejską,
- odróżnia faktycznie korzyści i straty z postrzeganiem konsekwencji akcesji do Unii Europejskiej w opinii mieszkańców Polski.

Strategie nauczania: asocjacyjna

Metody i techniki nauczania: Blended learning, IBSE

Forma zajęć: praca indywidualna i praca w grupach

Środki dydaktyczne: e-materiał, komputer, projektor multimedialny, zeszyt

Materiały pomocnicze

CBOS Komunikat z badań, 15 lat członkostwa Polski w Unii Europejskiej, kwiecień 2019.

Fiszer J.M., *Polska w Unii Europejskiej – sukcesy, porażki, zagrożenia i perspektywy*, DOI: 10.26399/meip.1(64).2019.10/j.m.fiszer.

Konarzewska A., *Członkostwo w Unii Europejskiej – korzyści dla Polski*, Bezpieczeństwo narodowe, I-II – 2008/7-8.

Pawlas I., *Bilans członkostwa Polski w Unii Europejskiej po dziesięciu latach – wybrane zagadnienia*, „Studia Ekonomiczne. Zeszyty naukowe Uniwersytetu Ekonomicznego w Katowicach”, nr 272, 2016.

PRZEBIEG LEKCJI

Uczniowie zostają poproszeni o powtórzenie informacji na temat Unii Europejskiej oraz zapoznanie się z treścią niniejszej lekcji.

Faza wprowadzająca

- Nauczyciel pyta uczniów o to, co w ich otoczeniu świadczy o fakcie, że Polska jest członkiem Unii Europejskiej. Uczniowie oceniają, czy są to zalety czy wady członkostwa. Odpowiedzi nauczyciel zapisuje na tablicy, a uczniowie w zeszytach.
- Przedstawienie celów lekcji.

Faza realizacyjna

- Uczniowie zostają losowo przydzieleni do dwóch grup – zwolenników i przeciwników integracji Polski z Unią Europejską.
- W grupach uczniowie przygotowują argumenty do dyskusji. W tym celu wykorzystują materiał multimedialny, treść lekcji i posiadaną wiedzę. W argumentacji należy skupić się na korzyściach i negatywnych skutkach integracji Polski z Unią Europejską. Należy zwrócić uwagę, aby uczniowie skorzystali też z tabel zawartych w ćwiczeniach i danych przedstawionych w materiale lekcji.
- Następnie jedna osoba z grupy „zwolenników” przedstawia jeden argument, a „przeciwnicy” odpowiadają na niego. Potem przedstawiony zostaje argument „przeciwników”, a „zwolennicy” odpowiadają na niego. Dyskusja trwa do wyczerpania argumentów dwóch stron. Podczas dyskusji wszyscy uczniowie wykonują własne notatki w zeszycie.
- Po zakończonej dyskusji nauczyciel wraca do zapisanych na tablicy informacji, uczniowie wspólnie oceniają poprawność wcześniejszych wskazań i uzupełniają notatki w zeszycie.

Faza podsumowująca

- Przypomnienie celów lekcji.

- Podsumowanie najważniejszych pojęć zaprezentowanych na lekcji, szczególnie tych, które uczniom sprawiły najwięcej problemów.
- Wystawienie ocen za pracę na lekcji.

Praca domowa

- W ramach pracy domowej krótkoterminowej uczniowie indywidualnie przygotowują odpowiedzi do poleceń do materiału multimedialnego. W tym celu wykorzystują notatki z lekcji i informacje uzyskane w toku dyskusji.
- W ramach pracy domowej długookresowej uczniowie w parach przygotowują postery nt. inwestycji finansowanych z funduszy Unii Europejskiej w najbliższym otoczeniu (miejscowości zamieszkania, miejscowości, w której zlokalizowana jest szkoła itp.).

Wskazówki metodyczne opisujące różne zastosowania danego multimedium

Grafika zawarta w e-materiale może być wykorzystana podczas powtórzenia materiału całego działu oraz podczas innych, zróżnicowanych tematycznie lekcji dotyczących Unii Europejskiej. Część *Przeczytaj* oraz grafika interaktywna mogą zainspirować ucznia do własnych przemyśleń na temat zysków, strat oraz rozwoju państw po przystąpieniu do UE.